

Igitabo cya Yoweli n'itorero ry'Abadiventisti b'Umunsi wa Karindwi ry'i Lawodikiya - Nimeru makumyabiri n'irindwi

Jeff Pippenger
2026-01-14

Umubare wa Makumyabiri n'Irindwi

Turandika ukuri Intare yo mu muryango wa Yuda irimo guhishura ubu. Turimo guhuza uku kuri kugira ngo twibande ku butumwa bwa Yoweli, Petero yerekanye ko ari bwo butumwa bw'imvura y'itumba mu gitabo cy'Ibyakozwe n'Intumwa. Turimo kwegera ukuri kuri ubu kurimo gusohora, nk'ukuri gusohozwa itandukanywa rya nyuma ry'imitwe yombi ihora igaragara igihe ukuri kugerageza guhishurwa. Kandi nanone turimo kuvuga kuri uku kuri nyakuri kwamaze guhishurwa, kutari amagambo y'umumarayika wa gatatu utandukanywa gusa, ahubwo nanone nk'amagambo asohozwa gushyirwaho ikimenyetso kw'abihumbi ijana na mirongo ine na bine. Umumarayika wa gatatu arasukura kandi akezaho.

Kuva muri Nyakanga 2023, Intare yo mu muryango wa Yuda yakomeje gukuraho buhoro buhoro ibimenyetso bifunze ku kuri kujyanye n'imirongo yo hanze n'iyi imbere mu mateka y'abasigaye b'ubwoko bw'Imana. Ubu twinjiye mu gitabo cya Matayo, kugira ngo dusobanukirwe uruhare rwa Petero. Petero ni ikimenyetso cy'isano y'isezerano rya Kristo n'umugeni We wa Gikristo—itorero yari kuzubaka ku Rutare. Petero ahagarariye umugeni wa mbere wa Gikristo kandi akagira n'uwa nyuma. Petero agaragazwa nk'icyo kimenyetso nyirizina mu murongo wo hagati w'ibice bya cumi na rimwe n'ibya makumyabiri na bibiri bya Matayo, kandi ibyo bice ni byo bice byo hagati by'imirongo ijyanye ya Itangiriro n'Ibyahishurwa, kuva ku gice cya cumi na rimwe kugeza ku cya makumyabiri na bibiri. Petero ahagarariye ibihumbi ijana na mirongo ine na bine mu minsi y'imperuka, kandi muri uwo murongo ari i Kayesariya ya Filipino, ari ho Panium yo muri Daniyeli 11:13–15.

Petero ari i Paniumu, kandi ari no ku munsi wa Pentekote, mu cyumba cyo hejuru ku isaha ya gatatu, hanyuma akaza no mu rusengeru ku isaha ya cyenda. Amasaha atandatu agereranya igihe cya ba bihumbi ijana na mirongo ine na bine bashyirwaho ikimenyetso, kugeza ku kuza kw'itegeko ryo ku Cyumweru. Kumanikwa kwa Kristo na ko kwatangiye ku isaha ya gatatu, maze apfa ku isaha ya cyenda, ibyo bikaba byaragejeje ku kuzuka, gutangiza igihe cya Pentekote cyarangiye na Petero ari kuri Pentekote ku isaha ya gatatu no ku isaha ya cyenda. Igihe Ubuyobozi bw'ijuru bwoherezaga ubutumwa bwiza ku Banyamahanga, Koruneliyo yatumyeho Petero ku isaha ya cyenda. Isaha ya gatatu na yo yagereranyaga igitambo cya mu gitondo, naho isaha ya cyenda ikagereranya igitambo cya nimugoroba.

Igihe cy'amasaha atandatu cyagereranywaga n'igihe cy'iteraniryo ryo mu nkambi ry'i Exeter n'ugutenguha gukomeye ko ku wa 22 Ukwakira 1844. Mu Gitabo cy'Ibyakozwe, Petero agaragazwa nk'uje mu bumwe n'abandi bagize igiteranyo cy'abihumbi ijana na mirongo ine na

bine ku musozo w'igice cya mbere, igihe Yuda yasimburwaga na Matiyasi. Ubwo ni bwo uwo mubare wabaga wuzuye. Muri iyo nkuru hagaragazwa urugendo rwihariye rw'iterambere.

Petero abanza kuboneka mu cyumba cyo hejuru, hanyuma akaboneka mu rusengero. Igihe ari mu cyumba cyo hejuru, ni isaha ya gatatu; kandi mu rusengero, ni isaha ya cyenda. Ibyatangajwe ku isaha ya gatatu byabyaye umubatizo w'abantu ibihumbi bitatu.

Nuko abemeye ijambo rye banezerewe barabatizwa; kandi uwo munsu hongerwaho abantu bagera ku bihumbi bitatu. Ibyakozwe n'Intumwa 2:41.

Uherye ku mibare iri ku mperuka y'igice cya mbere, kugeza ku rusengero ku isaha ya cyenda, icyo gihe kigereranya ishyingirwaho ikimenyetso kw'abihumbi ijana na mirongo ine na bine.

Abantu ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bazatangaza ubutumwa bwo gutsindishirizwa kubwo kwizera, ari bwo butumwa bw'umumarayika wa gatatu mu kuri kwabwo. Gutsindishirizwa ni umurimo w'Imana wo gushyira ubwiza bw'umuntu mu mukungugu, nk'uko Mushiki wa White yabivuze mu buryo buboneye cyane.

“Gutsindishirizwa no kwizera ni iki? Ni umurimo w'Imana wo gushyira ubwiza bw'umuntu mu mukungugu, no gukorera umuntu icyo adafite ubushobozi bwo kwikorera ubwe. Iyo abantu babonye ubusa bwabo bwite, baba biteguye kwambikwa gukiranuka kwa Kristo. Iyo batangiye gusingiza no gushyira Imana hejuru umunsi wose, ni bwo, kubwo kuyitegereza, bahindurwa bagasa na ya shusho ubwayo. Kuvuka ubwa kabiri ni iki? Ni uguhishurira umuntu uko kamere ye bwite nyakuri iri, ko muri we ubwe nta gaciro afite. Aya masomo ntimwigeze muyiga. Mbega iyo mwashoboraga kumenya agaciro k'ubugingo bw'umuntu.” Manuscript Releases, volume 20, 117.

Urugero rw'ubutumwa bwo gutsindishirizwa nk'uko butangwa n'abihumbi ijana na mirongo ine na bine ni Gideyoni, uri umuntu w'isezerano, kuko izina rye ryahinduwe Yerubāli. Ubutumwa bwa Gideyoni bwari bukubiyemo gushyira itoroshi yaka imbere mu kibindi cy'ibumba, hanyuma akamenagura icyo kibindi, akavuga impanda kandi arangurura ijwi ati: “inkota y'Uwiteka n'iya Gideyoni.” Inkota ya Gideyoni yari n'inkota y'Uwiteka, kuko inkota ari Ijambo ry'Imana, ari ryo guhuriza hamwe Ubumana n'ubumuntu. Ubwo butumwa bwashushanywaga n'impanda n'ijwi rye riranguruye, igihe yamenaguraga icyo kibindi. Icyo kibindi ni ubumuntu, bugomba kumenagurwa, cyangwa gucishwa bugufi bukagezwa mu mukungugu, kugira ngo ubwiza bw'umucyo w'Imana bubone uko burabagirana.

Mbere yo gutangaza ubutumwa, Gideyoni yakoranyije abagabo magana atatu binyuze mu nzira yo kubagerageza. Igihe iyo nzira yarangiraga, Gideyoni yari asigaye afite abagabo magana atatu. 300 ni kimwe cya cumi cy'abihumbi bitatu bo kuri Pentekote. Bahagarariye ingabo zibyutswa muri Ezekiyeli mirongo itatu na karindwi, zinjira mu isezerano rihoraho.

Nuko ndahanura nk'uko yari yantegetse, maze umwuka ubinjiramo, barabaho, bahagarara ku birenge byabo, baba ingabo nyinshi cyane. Hanyuma arambwira ati: Mwana w'umuntu, aya magufwa ni inzu yose ya Isirayeli; dore, baravuga bati: Amagufwa yacu yumye, ibyiringiro byacu byashize; twaciriwe kure ku bw'ibice byacu. Ezekiyeli 37:10, 11.

Inzu ya Isirayeli yaciwemo ibice kubera imigabane yayo, kandi Ezekiyeli agiye kwerekana uburyo imigabane ya Yuda na Efurayimu yaciweho izahinduka ishyanga rimwe. icyo gisirikare kigizwe n'inkoni ebyiri zari zaratandukanye, ariko zihuza zikaba inkoni imwe, igihe zinjira mu isezerano n'Imana.

Kandi nzagirana na bo isezerano ry'amahoro; rizaba isezerano ry'iteka ryose kuri bo: kandi nzabashyiraho, mbagwize, kandi nzashyira ubuturo bwanjye bwera hagati muri bo iteka ryose. Ihema ryanjye na ryo rizabana na bo: ni koko, nzaba Imana yabo, na bo bazaba ubwoko bwanjye. Kandi abanyamahanga bazamenya ko ari jye Uwiteka weza Isirayeli, ubwo ubuturo bwanjye bwera buzaba hagati muri bo iteka ryose. Ezekieli 37:26–28.

“abapagani bazamenya ko Uwiteka” yeza Isirayeli, igihe ashya Ubuturo Bwera bwe hagati muri bo. Guhuza Ubuturo Bwera bw'Imana n'ubwoko bw'Imana bigereranya uguhuza urusengeru rw'umuntu n'Urusengeru rw'Imana, kandi igihe ibyo bibaye, ba 300 b'indahemuka b'Imana bashyirwaho ikimenyetso, kandi isi ishobora gusa kuburirwa no kubona ubwoko bwejewe mu gihe cy'ikibazo cy'itegeko ryo ku Cyumweru.

“Umurimo wa Mwuka Wera ni ukwemeza ab'isi iby'icyaha, n'ibyo gukiranuka, n'iby'urubanza. Isi ishobora gusa kuburirwa binyuze mu kubona abizera ukuri bejewe n'ukuri, bakora bakurikije amahame yo hejuru kandi yera, bagaragaza mu buryo bukomeye kandi bwo ku rwego rwo hejuru umurongo utandukanya abitondera amategeko y'Imana n'abayatambira muni y'ibirenge byabo. Kwezwa na Mwuka ni ko kugaragaza itandukanirwo riri hagati y'abafite ikimenyetso cy'Imana n'abitondera umunsi w'ikiruhuko w'impimbano. Igihe ikigeragezo kizaza, icyo kimenyetso cy'inyamaswa kizahita kigaragazwa neza icyo ari cyo. Ni ukwizihiza ku Cyumweru. Abantu, nyuma yo kumva ukuri, bagakomeza gufata uyu muni nk'uwera, bitwaza ikimenyetso cy'umuntu w'icyaha, wibwiraga ko yahindura ibihe n'amategeko.” Bible Training School, December 1, 1903.

Ubuturo bw'Imana buhuzwa n'itorero ryayo igihe itorero rihindutse riva ku itorero rirwana rijya ku itorero rinesha. Isezerano Ezekiyeli yavuzeho, rivugwa rifitanye isano no guhuza izo nkoni ebyiri, zikagira ishyanga rimwe.

Ubabwire uti: Uku ni ko Uwiteka Imana ivuga iti: Dore nzafata inkoni ya Yosefu, iri mu kuboko kwa Efurayimu, n'imiryango ya Isirayeli bagenzi be, maze nyifatanye na yo, mbifatanye n'inkoni ya Yuda, mbigire inkoni imwe; kandi bizaba ikintu kimwe mu kuboko kwanjye. Kandi izo nkoni wandikaho zizaba mu kuboko kwawe imbere y'amaso yabo. Kandi ubabwire uti:

Uku ni ko Uwiteka Imana avuze ati: Dore nzakura Abisirayeli mu mahanga bagiyemo, mbakoranyirize impande zose, mbasubize mu gihugu cyabo bwite. Kandi nzabagira ishyanga rimwe mu gihugu cyo ku misozi ya Isirayeli; kandi bose bazagirwa n'umwami umwe: ntibazaba bakiri amahanga abiri ukundi, kandi ntibazongera kugabanywamo ubwami bubiri na hatu. Kandi ntibazongera kwihumanya n'ibigirwamana byabo, cyangwa n'ibizira byabo, cyangwa n'ibicumuro byabo ibyo ari byo byose; ahubwo nzabakiza mbavane ahantu hose babaga, aho bacumuye, kandi nzabeza: bityo bazaba ubwoko bwanjye, nanjye nzaba Imana yabo. Ezekiyeli 37:19–23.

Inkoni ya Efurayimu n'inkoni ya Yuda ni ugutatana kubiri kw'imyaka 2520 kwagwiririye Efurayimu na Yuda, kwageze ku musozo kwabyo mu wa 1798 no ku wa 22 Ukwakira 1844, uko bikurikirana. Babaye ishyamba rimwe ry'Isirayeli ya mwuka ya none ku wa 22 Ukwakira 1844, igihe umurimo wo kweza ubwoko Bwe, cyangwa ubuturo Bwe bwera, watangiraga. Ayo mateka agereranya amateka y'abihumbi ijana na mirongo ine na bine bazakurwamo ibidatunganye kandi bakezwa (bagasukurwa) n'Intumwa y'Isezzerano iza mu rusengeru rwayo itunguranye ku itegeko ryo ku Cyumweru. Igihe uko gukurwamo ibidatunganye kuzasohorerwa, mbere gato y'itegeko ryo ku Cyumweru, itorero rinze uzatsinda rizaba rifite umwami uriyobora, kandi uwo mwami ni Dawidi, watangiye gutegeka afite imyaka mirongo itatu. Ni wa Dawidi nyine uvugwa muri Matayo igice cya mbere ko ari urubyaro rwa cumi na kane uhereye kuri Aburahamu. Ibi bigaragaza umuhamba wa gatatu wa Dawidi ku itegeko ryo ku Cyumweru. Ingabo ikomeye ikurwa mu nkoni ebyiri iyoborwa n'umwami Dawidi, igihe itorero rikuweho urukungu.

Kandi Dawidi, umugaragu wanjye, ni we uzababera umwami; kandi bese bazagira umwungeri umwe: bazagenda no mu mateka yanjye, kandi bazubahiriza amategeko yanjye, bayakurikize. Kandi bazatura mu gihugu nahaye Yakobo umugaragu wanjye, aho ba sekuruza banyu batuye; kandi bazakibamo, bo ubwabo, n'abana babo, n'abana b'abana babo iteka ryose: kandi umugaragu wanjye Dawidi azababera umutware iteka ryose. Ezekiyeli 37:24, 25.

Iyo ngabo ni na bo abatambyi bo muri 1 Petero igice cya kabiri, bafite imyaka mirongo itatu igihe batangirira umurimo wabo.

Namwe kandi, nk'amabuye mazima, murubakwa ngo mube inzu y'umwuka, ubusaseridoti bwera, kugira ngo mutambire ibitambo by'umwuka byemerwa n'Imana ku bwa Yesu Kristo. 1 Petero 2:5.

Abo batambyi kandi bari bagereranyijwe n'ababwiriza b'Abamillerite magana atatu, bafashe amashusho magana atatu yo mu 1843 yari yarashowe, maze bayakoresha mu kugeza ubutumwa ku gisekuru cyabo.

“Nyuma y'ikiganiro runaka kuri iyo ngingo, hafashwe umwanzuro ku bwumvikane busesuye ko hakorwa kopi magana atatu zisa n'iyi hakoreshejwe uburyo bwa lithographie, kandi ibyo bidatinze birakorwa. Ziswe 'ibishushanyo byo mu '43.' Iyi yari Inama ikomeye cyane.” *The Autobiography of Joseph Bates*, 263.

“Noneho amateka yacu agaragaza ko hari magana y'abigishaga bakoresheje imbonerahamwe z'ibihe nk'izo William Miller yakoreshaga, bese bahuje imyumvire imwe. Muri icyo gihe, ubumwe bw'ubutumwa bwari kuri iyo nsanganyamatsiko imwe gusa, ukuza kw'Umwami Yesu mu gihe runaka, mu 1844.” *Joseph Bates, Early SDA Pamphlets*, 17.

Ababwirizabutumwa b'Abamillerite 300 basohojwe umurimo wabo mu gihe cy'amateka y'umumarayika wa mbere, kandi guhumekerwa kutumenyesha yuko umumarayika wa mbere agereranya umumarayika wa gatatu. Nk'uko Joseph Bates yabivuze, bari “bahuje ishusho imwe bese.” Gideyoni ateguka ingabo ze z'abagabo magana atatu gukora nk'uko na we yakozze. Ababwirizabutumwa b'Abamillerite 300, bagereranyijwe n'ingabo za Gideyoni z'abagabo magana atatu, bagomba gutondekwa kuri 9/11, aho ubutumwa bwa mbere buhabwa imbaraga kandi

ikigeragezo kigatangira.

Nuko Yerubaali, ari we Gideyoni, n’abari kumwe na we bose babyuka kare, bashinga amahema iruhande rw’isoko ya Harodi; maze ingabo z’Abamidiyani zari mu majyaruguru yabo, hafi y’umusozi wa More, mu kibaya. Uwiteka abwira Gideyoni ati: “Abantu muri kumwe ni benshi cyane kugira ngo mbahe Abamidiyani mu maboko yabo, kugira ngo Abisirayeli batikwirarire imbere yanjye bavuga bati: ‘Ukuboko kwanjye ni ko kwankijije.’ Noneho rero genda ubimenyeshe abantu, uvuge uti: ‘Umuntu wese ufite ubwoba kandi uhinda umushyitsi, narebe uko asubira kandi ave ku musozi wa Gileyadi kare.’” Nuko abantu ibihumbi makumyabiri na bibiri basubiraye, hasigara ibihumbi icumi. Uwiteka yongera kubwira Gideyoni ati: “Abantu baracyari benshi cyane; bamanure ujye kubageza ku mazi, kandi ni ho nzabagusuzumira. Hanyuma uwo nzakubwira nti: ‘Uyu arajyana nawe,’ uwo ni we uzajyana nawe; kandi uwo nzakubwira nti: ‘Uyu ntajyana nawe,’ uwo ntazajyana nawe.”

Nuko amanura abantu abageza ku mazi; Uwiteka abwira Gideyoni ati: “Umuntu wese urigata amazi akoresheje ururimi rwe nk’uko imbwa irayarigata, uzamushyire ukwabwe; kandi n’upfukama wese ngo anywe amazi, na we abe ukwabwe.” Umubare w’abariyataga amazi bayashyira ku munwa bakoresheje ikiganza cyabo wari abagabo magana atatu; ariko abasigaye bose mu bantu bapfukamyeye ngo banywe amazi. Abacamanza 7:1–6.

Izina rya Gideyoni rihindurwa rikaba Yerubaali, risobanura ngo “kurwana na Baali.” Gideyoni risobanura “umukerereza,” kandi Yohana Umubatiza yashyize ishoka ku mizi y’igiti. Yohana yari ikimenyetso cya William Miller, intumwa y’umumarayika wa mbere, ari na ho Gideyoni ahurira. Gideyoni ni Milleri, Eliya wa alfa, mu mateka y’abamarayika batatu.

Abamidiyani ni bo mwanzi bo mu majyaruguru, kandi bari bashinze amahema iruhande rw’umusozi wa More, naho Gideyoni ari ku iriba rya Harodi, risobanurwa ngo ubwoba n’iterabwoba. 9/11 yazanye iterabwoba, kandi ubutumwa bwa mbere ni umuhamagaro wo gutinya Imana. Gideyoni ari kuri 9/11, ku iriba rya Harodi (iterabwoba), naho umwanzi wo mu majyaruguru ari mu kibaya iruhande rw’umusozi wa More, risobanurwa ngo imvura y’umuhindo ya mbere. Kuri 9/11 kuminjagirizwa kw’imvura y’itumba, ari yo mvura ya mbere, kwatangiye kugwa biturutse ku musozi wa More. Nyuma y’ikizamini cya mbere muri bibiri, abo ibihumbi makumyabiri na bibiri boherejwe gutaha bavuye ku musozi wa Gileyadi. Gileyadi risobanurwa ngo ikimenyetso cyo ku nzira, kandi ikimenyetso cyo ku nzira aho abo ibihumbi makumyabiri na bibiri boherejwe gutaha ni ugucika intege kwa mbere ko ku wa 19 Mata 1844 cyangwa ku wa 18 Nyakanga 2020. Makumyabiri na kabiri agaragaza ikimenyetso cyo ku nzira cy’ugucika intege kwa mbere, nk’uko 22 igaragaza umunsi igihe ugucika intege gukomeye kwageraga ku wa 22 Ukwakira 1844.

Ikizamini gikurikiyeho cyari ikizamini cy’amazi, cyashushanyijwe mu mateka y’Abamilerite n’ikoraniro ry’ingando ryabereye Exeter, aho hari amahema abiri yari afitanye isano n’amazi, bityo agahagararira ibyiciro bibiri by’abaramyi. Exeter bisobanurwa ngo “igihome kiri ku mazi,” kandi irindi hema ryari ricumbikiwemo n’abakobwa b’abapfapfa bo muri Watertown. Exeter ihagarariye ikizamini cy’amazi cya Gideyoni, ariko icy’ingenzi si amazi ubwabyo cyane, ahubwo ni uburyo bwakoreshwaga mu kunywa ayo mazi. icyiciro kimwe cyari cyananiwe cyane ku buryo

kitabashaga gukomeza kugenda igihe cyavomaga ayo mazi, naho ikindi cyiciro cyo cyakomezaga kujya imbere. icyiciro kimwe cyari icy'abarushye, gihagarariwe na Lewiya mu buryo bunyuranye na Rasheli, wari umugenzi mwiza.

Umurimo wa Future for America wari uwa Gideyoni kuri 9/11, ubwo ikigeragezo cya mbere muri bibiri cyari kugiye kweza kivana itsinda rinini mu ngabo za Gideyoni. Iterabwoba rya 9/11 rigaragaza iriba rya Harodi ry'ubwoba n'iterabwoba, kandi umusozi wa More ni wo ugaragaza itangiriro ry'imvura y'itumba. Gutandukana kwabayeho ku wa 18 Nyakanga 2020 ubwo ibihumbi makumyabiri na bibiri byavaga, bityo bikaranga ukuza kw'igihe cyo gutinda n'umubare makumyabiri na kabiri. Abo magana atatu ba Gideyoni ni abatsinze ikigeragezo cya kabiri, ari cyo kigeragezo cy'uburyo bw'imikorere bw'imvura y'itumba nk'uko bugaragazwa muri Yesaya makumyabiri n'umunani.

Petero ari i Panium kimwe no kuri Pentekote. Pentekote ni itegeko ryo ku Cyumweru, kandi Danieli 11:16 na ho ni itegeko ryo ku Cyumweru. Imirongo ya cumi na gatatu kugeza ku ya cumi na gatanu y'igice cya cumi na kimwe cya Danieli ni Panium, kandi iyo mirongo ihagarariye amateka y'ubuhanuzi yo hanze ayobora ku itegeko ryo ku Cyumweru, naho Petero mu Byakozwe n'Intumwa, ku isaha ya gatatu n'iya cyenda, ahagarariye amateka y'ubuhanuzi yo imbere ayobora ku itegeko ryo ku Cyumweru. Umurongo wo hanze ugaragaza amateka ayobora ku kimenyetso cy'inyamaswa, naho uwo imbere ugaragaza amateka y'ishyirwaho ikimenyetso ry'abihumbi ijana na mirongo ine na bine. Kuba Petero ari ikimenyetso gikomeye cyane muri ayo mateka yombi, ayo hanze n'ayo imbere, ubu ari mu nzira yo gusohora, byagaragaye ko bikwiriye gushyira Petero mu rwego rw'ubuhanuzi rugenda muni y'isomwa ryo hejuru ry'Ibyanditswe.

Ubuhanuzi cumi na bubiri bwa Mesiya bwagaragajwe nk'ubwasohoye mu gitabo cya Matayo bugaragaza amateka y'abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. "Igihe cy'imperuka" kigaragaza itangiriro ry'umurimo wo kuvugurura, kandi nk'uko ivuka rya Aroni na Mose ryagaragaje "igihe cy'imperuka" mu murongo wa Mose, ari we alfa ya Kristo, ni ko na bwo ivuka rya Yohana, hamwe na mubyara we Yesu, ryagaragaje "igihe cy'imperuka" mu mwaka wa 1989. Niba ari iby'ingirakamaro gusuzuma ubwo buhanuzi cumi na bubiri bwa Mesiya birushaho gukangura amatsiko iyo bushyizwe mu rwego rwabwo nyakuri hifashishijwe kuzamura ikindi kibazo. Ni ikihe kindi gitabo cya Bibiliya kigaragaza ugusohora kwa Mesiya kungana gutyo nk'uko kuboneka muri Matayo?

"Igikorwa cy'Imana ku isi kigaragaza, uko ibihe bisimburana, isano ikomeye isa mu buryo butangaje muri buri vugurura rikomeye cyangwa mu muhengeri wose w'idini. Amahame y'uko Imana ikorana n'abantu ahora ari amwe iteka. Imigendere ikomeye y'iki gihe ifite ibiyigereranywa na yo mu byabaye mu bihe byahise, kandi ibyo itorereranyuzemo mu bihe bya kera bifite amasomo y'ingirakamaro ikomeye ku gihe cyacu." The Great Controversy, 343.

Buri rugendo bwose bwo kuvugurura bufite aho butangirira, kandi mu gitabo cya Daniyeli hamenyekana ko ari "igihe cy'imperuka." Igihe cy'imperuka mu rugendo rwo kuvugurura rwa Kristo cyari ukuvuka kwe, kwagereranyaga 1798 na 1989 byombi,

Ikimenyetso cya mbere cya Mesiya—1989

Baramubwira bati: “Ni i Betelehemu ho mu Buyuda; kuko ari ko byanditswe n’umuhanuzi ngo: ‘Nawe Betelehemu, mu gihugu cy’u Buyuda, nturi uw’inyuma na busa mu batware b’u Buyuda; kuko muri wowe hazavamo Umutware uzaragira ubwoko bwanyije bw’Abisirayeli.’” Matayo 2:5, 6.

Ubuhanzu

Ariko wowe, Betelehemu Efurata, nubwo uri muto mu bihumbi bya Yuda, nyamara muri wowe ni ho azamvamo uzaba umutware muri Isirayeli; ufite inkomoko kuva kera, uhereye iteka ryose. Mika 5:2.

1989 yari igihe cy’imperuka ku rugendo rw’umumarayika wa gatatu. Cyageze hashize imyaka 126 nyuma y’ubwigomeke bwo mu 1863, kandi cyagereranyijwe na Ronald Reagan na George Bush mukuru. Igihe cy’imperuka mu mateka ya Mose cyari ivuka rya Aroni na Mose, nk’uko n’igihe cy’imperuka mu mateka ya Kristo cyari ivuka rya Yohana Umubatiza na Kristo. Iyo igitabo cya Daniyeli gikuweho ikimenyetso, nk’uko byagenze mu 1989, habaho kwiyongera k’ubumenyi. Uko kwiyongera k’ubumenyi kuganisha ku kimenyetso cya kabiri cy’inzira, kigaragaza igihe ubutumwa bwo kugerageza bukurukira mu bumenyi bwakuweho ikimenyetso.

Buri rugendo rwose rw’ivugururwa bugaragaza igihe ubutumwa bushyirwa mu buryo busobanutse kandi kuva ubwo bukaba ubutumwa bw’igerageza. Kristo buri gihe asobanura iryo gerageza mbere y’uko abaza abagabo n’abagore inshingano zo kuritsinda cyangwa kuritsindwa. Adamu na Eva babwiwe mbere y’igihe ibizabaho nibaramuka batumviye, kandi Imana ntijya ihinduka.

Uwiteka Imana itegekerako uwo muntu iti: “Ku giti cyose cyo muri uwo murima uryeho uko ushaka; ariko ku giti cyo kumenya icyiza n’ikibi ntuzakirye; kuko umunsi wakiriyeho, no gupfa uzapfa.” Itangiriro 2:16, 17.

William Miller “yagennye mu buryo busobanutse” ubutumwa bwo kugerageza bw’umumarayika wa mbere mu 1831 kugeza mu 1833. Ubutumwa bw’abihumbi ijana na mironko ine na bine bwagennwe mu buryo busobanutse mu 1996, binyuze mu gusohora ikinyamakuru *Time of the End* gikubiyemo imirongo itandatu ya nyuma ya Daniyeli cumi n’umwe, yari yarafunguwe mu 1989. Muri uwo mwaka hasohotse kandi inyandiko yiswe *Prophetic Time Lines*, ishyiraho uburyo bw’imikorere bufite imbaraga zikubye inshuro makumyabiri n’ebiyiri kurusha amategeko yakoreshejwe na William Miller. Ayo mategeko ubu ashyizwe ahagaragara mu nyandiko *Prophetic Keys*. Amategeko abo bose bazatangaza ubutumwa bw’umumarayika wa gatatu bazakoresha ni amategeko ya Miller.

“Abari mu murimo wo kwamamaza ubutumwa bw’umumarayika wa gatatu barimo gusuzuma Ibyanditswe bakurikije gahunda imwe Data Miller yakurikije.” Review and Herald, 25 Ugushyirahamwe, 1884.

Amategeko ya Miller ni alfa kandi Imfunguzo z’Ubuhanzu ni omega. Inzira yonyine yo kunyura mu butumwa bw’igerageza bw’ubuhanzu ni ugukoresha uburyo bw’inyigisho bugaragazwa mu Ijambo ry’Imana. Ubutumwa bw’ukuri ntibushobora gutandukanywa n’uburyo bw’ukuri bubushyiraho. Muri buri rugendo rwo kuvugurura, ubutumwa bw’igerageza bw’icyo gisekuru

buratangazwa, kandi bukubiyemo n'uburyo nyakuri nk'igice cy'ikirango cy'inzira. Ubutumwa bwa Miller bwari bushingiye ku guhishurwa kw'igitabo cya Daniyeli. Ubutumwa bwe bwari ubutumwa bwa Gideyoni, kuko na bwo bwatanze ingabo y'abantu magana atatu.

Nuko agabanya ba bagabo magana atatu mo imitwe itatu, aha umuntu wese impanda mu kuboko kwe, n'inzabya zirimo ubusa, n'amatabaza ari muri izo nzabya. Arababwira ati: Nimunyitegereze, mukore nk'uko nkora; kandi dore, nimara kugera ku mpera z'urugerero, uko nzakora abe ari ko namwe mukora. Ubwo nzavuzwa impanda, jye n'abari kumwe nanjye bese, namwe muzahite muvuzwa impanda impande zose z'urwo rugerero, kandi muvuge muti: Inkota y'Uwiteka n'iya Gideyoni. Abacamanza 7:16–18.

Ubutumwa bwa Miller bwari “impanda,” kandi bukaba “inkota.” Nyamara bwari inkota ya Gideyoni n'iy'Uwiteka byombi. Ijambo ry'Uwiteka ryasohowe mu 1611, maze nyuma y'imyaka 220 Miller asohora ubutumwa bwe bw'umumarayika wa mbere. Itangazo ry'Ubwigenge ryasohowe mu 1776, maze nyuma y'imyaka 220, mu 1996, ubutumwa bw'umumarayika wa gatatu burasohorwa. Ubutumwa bwa Miller bwari ubutumwa bw'imbere mu bw'umumarayika wa mbere bugenewe ubwoko bw'Imana, nk'uko bigaragazwa n'iyerekwa ry'Umugezi wa Ulai, butangaza ugufungurwa k'urubanza. Ubutumwa bw'umumarayika wa gatatu bwa Future for America ni ubutumwa bw'inyuma bugenewe ubwoko bw'Imana, nk'uko bigaragazwa n'iyerekwa ry'Umugezi wa Hiddekel, butangaza isoza ry'urubanza.

Uburyo bw'ubuhanuzi bugaragazwa n'imwe mu buhanuzi bwa Mesiya Matayo yerekanye ko bwashohorejwe muri Kristo, kandi mu kubigenza gutyo bugereranya 1831, aho “se” ahagararira umuhungu we mu 1996. Abahamya babiri b'uburyo bw'imikorere ni alufa na omega, kandi hamwe no kugira uruhare kw'intumwa ya kimuntu, bese hamwe bashyiraho isano rya se n'umuhungu, ari na ryo sano ry'ubutumwa bwa Eliya wa Malaki. Imitima ya ba se ihindukirira abana, n'iy'abana igahindukirira ba se. Amategeko ya Miller agomba guhuzwa n'amategeko yiswe Imfunguzo z'Ubuhanuzi. Umucyo mushya ugomba kubakirwa ku mucyo wa kera. Abahitamo kudakoresha uburyo bw'imikorere bwa 1831 na 1996 baravumwe. Itsinda rimwe riravumwe, irindi rirahiriwe. Guhitamo ni ukwawe?

Ikimenyetso cya kabiri cya Mesiya cyo ku nzira — 1996

Kugira ngo ibyo byavuzwe n'ubuhanuzi bisohore, agira ati: Nzabumbura akanwa kanjye mu migani; nzavuga ibyahishwe uherye ku kuremwa kw'isi. Matayo 13:35.

Ubuhanuzi

Nzabumbura akanwa kanjye ngire umugani; nzavuga amagambo y'amayobera ya kera. Zaburi 78:2.

Imvugo z'ibanga; imigani Intare yo mu muryango wa Yuda “ivuga” igereranya ukugaragaza ukuri ku murongo hejuru y'umurongo, kw'ukuri kwashyizweho ikimenyetso, cyangwa kwabitswe mu ibanga uherye ku iremwa ry'isi. Iyo ubutumwa bumaze gushyirwa mu buryo bwemewe, buba buhawe imbaraga n'isohozwa ry'ubuhanuzi riranga itangira ry'igihe cy'igeragezwa.

Igihe imvura y'itumba ya nyuma yatangiraga kunyanyagiza ku wa 11 Nzeri 2001, ubugome bwo kwigomeka bwo mu 1888 n'ubwa Kora bwarongeye busubirwamo. Mu kwigomeka kwabereye i Minneapolis mu 1888 no mu kwigomeka kwa Kora, intumwa Imana yari yaratoranyije zaranzwe, hamwe n'ubutumwa zagejeje. Umwana n'amazi yo kumwogerezamo byombi byajugunywe icyarimwe. Byajugunywe hashingiwe ku ngingo y'uko iteraniro ryose ryari ryera nk'abo Imana yari yaratoranyije. Abigometse ntibashoboye kubona Ubumana buri kumwe n'intumwa z'abanyamuntu. icyo bashoboraga kubona gusa ni bo ubwabo, ubumuntu butagira Ubumana, bityo bagatekereza ko bose ari bamwe.

Nuko Kora, mwene Yizuhari, mwene Kohati, mwene Lewi, hamwe na Datani na Abiramu, bene Eliyabu, na Oni, mwene Peleti, bene Rubeni, bafata abantu; bahagurukira Mose imbere ye, bari kumwe na bamwe mu bana ba Isirayeli, abatware magana abiri na mirongo itanu b'iteraniro, abantu b'ibirangirire mu iteraniro, abagabo b'ibyamamare; bateranira kurwanya Mose no kurwanya Aroni, barababwira bati: Murenze urugero, kuko iteraniro ryose ari iryera, buri wese muri bo ni uwera, kandi Uwiteka ari hagati muri bo; none se ni iki gituma mwishyira hejuru y'iteraniro ry'Uwiteka? Kubara 16:1-3.

Ubugome bwa Kora, 1888 na 9/11 bugaragazwa nk'ukwanga kugandukira ihitamo ry'Imana ry'ubuyobozi yatoranyije, ari na ko bishyira icyizere mu busobanuro bw'ibinyoma bw'itorero ry'Imana. Yeremiya agaragaza uwo mwuka nyine igihe abagome bavugaga bati: “Urusengero rw'Uwiteka, urusengero rw'Uwiteka ni uru.”

Ijambo Yeremiya yahawe n'Uwiteka rivuga riti,

Hagarara mu irembo ry'inzu y'Uwiteka, uhavugire iri jambo, uvuge uti: Nimwumve ijambo ry'Uwiteka, mwa banyayuda mwese, mwinjira muri aya marembo kugira ngo musenge Uwiteka. Uko ni ko Uwiteka Nyiringabo, Imana ya Isirayeli, avuga ati: Mukosore inzira zanyu n'imirimu zanyu, nanjye nzatuma mutura aha hantu. Ntimukiringire amagambo y'ibinyoma, muvuga muti: Urusengero rw'Uwiteka, urusengero rw'Uwiteka, urusengero rw'Uwiteka—ni uru.

Kuko nimuramuka muhinduye rwose inzira zanyu n'ibikorwa byanyu; nimuramuka mukemuye rwose imanza ziri hagati y'umuntu na mugenzi we mu butabera; nimutarenganya umunyamahanga, impfubyi n'umupfakazi, kandi ntimumene amaraso y'utariho urubanza muri aha hantu, habe no kugendera inyuma y'izindi mana ku bwo kwikururira ibibi: ni bwo nzatuma mutura muri aha hantu, mu gihugu nahaye ba sekuruza banyu, iteka ryose.

Dore, mwiringira amagambo y'ibinyoma, adashobora kugira icyo amarira. Yeremiya 7:1-8.

Amagambo y'ibinyoma y'Abayuda bo mu gihe cya Yeremiya ni yo magambo y'ibinyoma ya Kora n'abo bari kumwe, abigometse bo mu wa 1888 kandi, byanze bikunze, n'abigometse bo ku wa 9/11. Ni yo binyoma ibisindisha bya Efurayimu byihishamo muri Yesaya makumyabiri n'umunani.

Nuko rero nimwumve ijambo ry'Uwiteka, mwa bagabo b'abanyagasuzuguro mwe, mutegeka ubu bwoko buri i Yerusalemu. Kuko mwavuze muti: Twagiranye isezerano n'urupfu, kandi twumvikanye n'ikuzimu; umwuzure w'inkoni y'igihano nugenda unyura, ntuzatugeraho; kuko ibinyoma twabigize ubuhungiro bwacu, kandi twihishe muni y'uburiganya. Yesaya 28:14, 15.

Ni na we kinyoma kigaragaza kubura gukunda Ukuri, kuzana ubuyobe bukomeye mu 2 Abatesalonike.

Ni cyo gituma Imana izaboherereza ubuyobe bukomeye, kugira ngo bizere ikinyoma; kugira ngo bose badizeye ukuri, ahubwo bakishimira gukiranirwa, bacirweho iteka. 2 Abatesalonike 2:11, 12.

“Amajambo y’ibinyoma” agereranya igitekerezo cy’ubupfu kivuga ko agakiza kaboneka mu itorero, atari mu ntumwa zatoranyijwe no mu butumwa bwazo bwatoranyijwe. Isano iri hagati y’Imana n’umuntu ishyirwaho kandi igakomeza kubaho binyuze gusa mu Ijambo Ryayo. Yo ni Ijambo, kandi nta muntu ujya kwa Data keretse anyuze mu Ijambo. Kristo ahagararirwa n’intumwa ze zatoranyijwe n’ubutumwa zitangaza. Kwemera ibinyuranye n’ibyo ni kwanga Ukuri no kwizera ikinyoma. Yereziya acyaha Abayuda bizeye urusengeru, abibutsa i Shilo, aho Isanduku y’Imana yari iri kuva bakinjira mu Gihugu cy’Isezzerano.

Ni cyo gituma nzagenda n’iyi nzu yitiriwe izina ryanjye, iyo mwiringiramo, n’aha hantu nahaye mwe na ba sekuruza banyu, nk’uko nagenze i Shilo. Kandi nzaburukana imbere y’amaso yanjye, nk’uko nirukanye bene wanyu bose, ari bo rubyaro rwose rwa Efurayimu. Ni cyo gituma utagomba gusabira ubu bwoko, kandi ntuzamure ijwi ngo ubutakirize cyangwa ngo ubusabire, kandi ntunziheho kunsabira: kuko ntazakwumva. Yereziya 7:14–16.

Eli mubi, n’abahungu be babiri babi, Hofuni na Finehasi, bahura kandi bagahuza na Kora, Datani na Abiramu, kubera ko bemeye ko ubuhakanyi bugenda bwiyongera bukura kugeza igihe imbabazi zigerwa ku iherezo maze bose uko ari batatu bapfira ku munsu umwe, nk’uko na Kora, Datani na Abiramu bapfuye. Bose bapfira ku itegeko ryo ku Cyumweru!

Mu 9/11, ubugararirwa bwa Kora, n’ubugararirwa bwa Eli, ubugararirwa bw’Abayahudi mu buhamya bwa Yereziya, n’abagome bo mu 1888 banze kandi bigomeka ku butumwa no ku ntumwa z’icyo gihe. Icyo gihe gisozwa n’itegeko ryo ku Cyumweru nyuma y’ibigeragezo bibiri. Ikigeragezo cya mbere ni kuva kuri 9/11 kugeza ku ya 18 Nyakanga 2020, kandi ikigeragezo cya kabiri ni ugusukurwa no gushyirwaho ikimenyetso bigaragazwa n’ubutumwa bw’Induru ya Saa Sita z’ijoro. Muri uwo murimo wo kwezwa ni ho Gideyoni n’abagabo be magana atatu bategurirwa kuvuza amahembe yabo, kandi babikora igihe Samweli ahagurutsweho ku itegeko ryo ku Cyumweru, ari na bwo Isanduku ifatwa n’Abafilisitiya. Maze itorero rinesha rikazamurwa nk’ibendera.

Iryo torero rifite umwami, witwa Dawidi, kandi rikagira umuhanuzi ugereranywa na Ezekiyeli, na Samweli, mu gihe cyo kurimburwa kwa Shilo. Iryo torero kandi rizagira ubupadiri bugereranywa na Yosefu. Igihe cy’igeragezwa cy’itegeko ry’icyumweru ni cyo gihe umuriro wa Mwuka Wera usukwa nta rugero, nk’uko bigereranywa n’ikimenyetso cya karindwi. Uwo muriro urimbura abagabo b’iby’amamare bigometse hamwe na Kora, Datani, Abiramu, Eli, Hofuni, Finehasi n’abigometse bo mu wa 1888.

Uwo muriro nyir’izina wo gusukwa kwa Mwuka Wera, ni wo musingi w’ikinamico cy’Itorero rinesha. Itorero rigereranywa n’umwami Dawidi, umuhanuzi Ezekiyeli na Yozefu umutambyi. Abo batatu bahagaze mu muriro urimbura ba bagabo 250 b’ibirangirire, nk’uko umuriro wa

Nebukadinezari warimbuye abagabo bajugunye ba batatu b'indashyikirwa mu itanura ry'umuriro. Nk'Itozero rinesha, isi yose ireba uko bajugunywa mu itanura ry'umuriro, maze mu kanya gato, Umwana w'Imana akagararana n'umuhanuzi, umutambyi n'umwami b'Itozero—bagereranyijwe na Shaduraki, Meshaki na Abedenego. Bane bafite imyaka mirongo itatu bari mu itanura ry'umuriro, bagereranya ukuri yuko Ubumana buhujwe n'ubumuntu budakora icyaha!

Kora, Datani na Abiramu, ari bo na Eli, Hofuni na Finehasi, ni igishushanyo cy'ibihimbano by'itorero rinesha rigizwe n'umuhanuzi, umutambyi n'umwami. Abo batatu ni ba bantu 300 ba Gideyoni, abantu ibihumbi bitatu bo kuri Pentekote, abavugabutumwa 300 b'Abamillerite, ibishushanyo 300 byo mu 1843, bafite imyaka mirongo itatu igihe itegeko ryo ku Cyumweru rigeze kandi umuriro ukamanuka uvuye mu ijuru. Ku bwa Eliya, uwo muriro wari uwo gutandukanya hagati y'abahanuzi b'ukuri n'ab'ibinyoma. Umuriro umanuka muri Lewitiki ku munsu wa "munani," igihe Aroni atangiye gukora umurimo, utwika igitambo cya Aroni, ari cyo gitambo cyo muri Malaki 3, gishimishije nk'uko byari bimeze mu myaka ya kera. Uwo muriro ni wo kandi urimbura abatamba umuriro w'inyamahanga cyangwa usanzwe, nk'uko bigaragazwa na Hofuni na Finehasi, bene Aroni.

Iyo Imana yemeza umuhanuzi w'ukuri binyuze kuri Eliya, cyangwa umutambyi w'ukuri binyuze kuri Aroni, umuriro uyobora ku rupfu rw'abahanuzi b'ibinyoma ba Bali, ari bo kandi Hofuni na Finehasi. Hofuni na Finehasi ni abana ba Aroni; ni bo gisekuru cya nyuma cy'ubwoko bw'isezerano burukwa mu kanwa k'Umwami ku cyumweru cy'itegeko.

“Aya si amagambo ya Mushiki wa White, ahubwo ni amagambo y'Umwami, kandi intumwa ye yayampaye ngo nyabahe. Imana irabahamagara kutagikorana na Yo mu buryo buyirwanya. Hatanze amabwiriza menshi yerekeye abantu biyita Abakristo nyamara bagaragaza imico ya Satani, bakarwanya mu mwuka, mu magambo, no mu bikorwa ugukomeza k'ukuri, kandi rwose bakurikira inzira aho Satani abayobora. Mu kunangira kw'imitima yabo bafashe ububasha butari ubwabo na busa, kandi batagomba gukoresha. Ni ko Umwigisha mukuru avuga ati: 'Nzahirika, nzahirika, nzahirika.' Abantu bavuga i Battle Creek bati: 'Urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka ni twe' nyamara bakoresha umuriro usanzwe. Imimitima yabo ntorohejwe kandi ntiyacishijwe bugufi n'ubuntu bw'Imana.’” Manuscript Releases, volume 13, 222.

“Umuriro usanzwe” ni wo mwene Aroni yakoresheje igihe ubutambyi bwatangiraga. Umubare “81” ni ikimenyetso cy'ubutambyi, kandi muri Abalewi igice cya munani, umurongo wa mbere, herekanwa iminsi irindwi yo kwezwa no gutoranywa k'umutambyi. Imyambaro yabo ikurwaho igasimbuzwa imyambaro y'Umutambyi Mukuru wo mu Ijuru, nk'uko byagaragajwe mu iyerekwara rya Zekariya rya Yosua n'umumarayika mu gice cya gatatu. Abo 300 bo muri Zekariya bagaragazwa nk'“abagabo batangirirwa,” kuko bagereranyaga mu mateka igihe Imana ikuraho gukiranirwa kw'ubwoko bwayo, ari ryo tegeko ryo ku Cyumweru, igihe itorero rihindurwa riva ku riharanira intambara rikaba irinesha. Nyuma y'iminsi irindwi yo gutoranywa, batangiye umurimo ku munsu wa munani.

Kandi ntumuzasohoke mu muryango w'Ihema ry'Iteraniro mu minsi irindwi, kugeza aho iminsi yo kwezwa kwanyu izarangirira; kuko azabamaza iminsi irindwi. Abalewi 8:33.

Umunsi wa munani ni ikimenyetso cy'uwa munani ukomotse kuri ba ndwi, cy'ihinduka rya Lawodikiya rikaba Filadelifiya, cy'abantu umunani bari mu nkuge ya Nowa, cy'umunsi wa munani wo gukebwa, n'icy'umunsi wa munani w'umuzuko. Uwo munsi ni itegeko ryo ku Cyumweru, igihe igikomere cyica cya papa gikira, bityo kikazuka kikaba uwa munani, ukomotse kuri ba ndwi.

Nuko ku munsi wa munani Mose ahamagara Aroni n'abahungu be, n'abakuru ba Isirayeli. Abalewi 9:1.

Ku munsi wa munani, abatambyi batangiye gukora umurimo, ariko abahungu ba Aroni batanze "umuriro usanzwe." Abadiventisiti bavuga ko ari urusengero rw'Umwami, kandi Mushiki wacu White yagaragaje ko icyo kirego ari umuriro usanzwe. Si ukubeshya gusa, ahubwo ni umuriro usanzwe, utandukanye n'umuriro wera. Umuriro wera ni ubutumwa bw'Induru yo mu Gicuku, naho umuriro usanzwe ni ubutumwa bw'amahoro n'umutekano bw'impimbano, buzaba ubutumwa bwa nyuma buzatangazwa n'imbwa zitavuga zanze kubihira no gutanga ubutumwa bw'umuburo. Mu gice cya cyenda, Aroni atanga igitambo, maze umuriro umanuka uvuye mu ijuru utwika icyo gitambo. Hanyuma abahungu be babiri babi batanga umuriro usanzwe, maze umuriro w'Imana urabatwika.

Aroni arambura ukuboko kwe yerekeza ku bantu, arabaha umugisha; hanyuma amanuka avuye gutamba igitambo cy'icyaha, n'igitambo cyoswa cyose, n'ibitambo by'amahoro. Mose na Aroni binjira mu ihema ry'ibonaniro, basohokamo, baha abantu umugisha; maze ubwiza bw'Uwiteka bubonekera abantu bose. Nuko umuriro uturuka imbere y'Uwiteka, utwika ku gicaniro igitambo cyoswa cyose n'ibinure; abantu bose babibonye, bararangurura amajwi y'ibyishimo, bikubita hasi bubamye. Nadabu na Abihu, bene Aroni, bafata buri muntu icyotero cye, bashyiramo umuriro, bashyiraho n'umubavu, maze batambira Uwiteka umuriro w'umunyamahanga, uwo atari yarabategetse. Nuko umuriro uturuka ku Uwiteka urabasohokeraho, urabarimbura, bapfira imbere y'Uwiteka. Abalewi 9:22–10:2.

Abagabo b'i Battle Creek ni bo bagize Sanhedrin ya none biringira imiterere y'itorero ryabo kuruta ubutumwa bw'Umugabo wo guhamya w'ukuri bugenewe Laodikiya. Umugabo wo guhamya w'ukuri ubwira Laodikiya ni Kristo, kandi We ntajya ahinduka, kandi yahoraga akoresha abantu yihitiyemo kugira ngo bageze ubutumwa ku bantu bagaragazaga imico iranga Laodikiya. Nta gishya kiri munsi y'izuba.

Yahisemo Mose, wari waratojwe n'Imana yonyine imyaka mirongo ine, nk'uko Yesu na mubyara we Yohana bari baratojwe. Yahisemo Mose, Kristo na Yohana nk'ingeri z'abatojwe hanze y'imiterere y'uburezi bwemewe n'amategeko. Nazareti igereranya ikimenyetso cy'umuntu watoranyijwe, nk'uko byari bimeze ku bahagurukanye bashya; Jones na Waggoner mu bwigomeke bwa Minneapolis bwo mu 1888. Nazareti igereranya umuhamagaro no kwezwa k'umuntu watoranyijwe, ariko uwo muntu watoranyijwe ni umwenegihugu w'umujyi usuzuguritse.

Natanaeli aramubwira ati: "Mbese hari icyiza cyava i Nazareti?" Filipino aramubwira ati: "Ngwino urebe." Yohana 1:46.

Indimi zizinga zo muri Yesaya 28 zigereranya abavuye i Nazareti. Nyuma yo gushyirwa mu buryo bwemewe bw'ubutumwa bwa Miller mu 1831, ubwo butumwa bwahawe imbaraga no gusohora k'ubuhanuzi bw'ishyano rya kabiri, bikagereranya isohora ry'ubuhanuzi bw'ishyano rya gatatu kuri 9/11. Tuzagaruka ku buhanuzi bwa gatatu bwerekeye Mesiya mu nyandiko ikurikira.

“Hasigaye amajoro atatu mbere y'uko ibiro bya Review bishya, nari mu mubabaro ukomeye amagambo adashobora gusobanura. Sinashoboraga gusinzira. Nagendagenda mu cyumba, nsenga Imana ngo igirire imbabazi ubwoko Bwayo. Hanyuma numva mbaye ndi mu biro bya Review hamwe n'abagabo bafite ubuyobozi bw'icyo kigo. Nageragezaga kubabwira no kubafasha muri ubwo buryo. Umuntu ufite ubutware arahaguruka aravuga ati, 'Muravuga muti, Urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka ni twe; ni cyo gituma dufite ubutware bwo gukora iki kintu n'iki kindi n'icyo kindi. Ariko Ijambo ry'Imana ribuzza byinshi mu byo mushaka gukora.' Mu kuza Kwe kwa mbere, Kristo yejeje urusengeru. Mbere y'uko aza ubwa kabiri azongera kweza urusengeru. Yari aho yeza urusengeru. Kubera iki? Ni uko umurimo w'ubucuruzi wari warinjijwemo, kandi Imana yari yaribagiranye. Kubera kwihuta hano no kwihuta hariya no kwihuta ahandi, nta mwanya wari uhari wo gutekereza iby'ijuru. Amahame y'amategeko y'Imana yaratanzwe, kandi numvise ikibazo kibajijwe, 'Ni igice kingana iki cy'amategeko mwumviye?' Hanyuma havuzwe aya magambo ngo, 'Imana izeza kandi itunganye urusengeru rwayo mu kutishimira kwayo.'”

“Mu byeretswe nijoro nabonye inkota y'umuriro irambitswe hejuru ya Battle Creek.

“Bavandimwe, Imana ivugana natwe idakina. Ndashaka kubabwira yuko niba, nyuma y'imiburo yatanzwe muri uku gushya, abayobozi b'ubwoko bwacu bakomeza uko bakomeje kera, bishyira hejuru, Imana izaherako ifata imibiri na yo. Nk'uko ari ukuri rwose ko ariho, ni ko izabavugisha mu rurimi batazabura kumva.

“Imana iratureba kugira ngo irebe niba tuzicisha bugufi imbere yayo nk'abana bato. Mvuze aya magambo ubu kugira ngo tuyigane twicishije bugufi kandi twihannye, maze tumenye icyo idusaba.” Publishing Ministry, 170, 171.

“Ubutumwa bw'iki gihe si ubu ngo, 'Urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka ni twe.' Ni ba nde Uwiteka yakira nk'ibikoresho by'icyubahiro?—Ni abafatanyaga na Kristo; abizera ukuri, babaho ukuri, batangaza ukuri mu buryo bwabwo bwose.” Review and Herald, 22 Ukwakira 1903.

“Aya si amagambo ya Mushiki wa White, ahubwo ni amagambo y'Umwami, kandi intumwa Ye yayampaye kugira ngo nyabahe. Imana irabahamagaza kudakomeza gukorana na Yo mu buryo bunyuranye na Yo. Hatanzwe inyigisho nyinshi ku byerekeye abantu biyita Abakristo, nyamara bagaragaza imico ya Satani, bakarwanya mu mwuka, mu ijamba no mu gikorwa, guteza imbere ukuri, kandi rwose bakurikira inzira aho Satani abayobora. Mu kunangira kw'imitima yabo, bifatiye ubutware butari ubwabo na busa, kandi batagombye gukoresha. Ni ko Mwigisha mukuru avuga ati: 'Nzahirika, nzahirika, nzahirika.' Abantu bavugaga i Battle Creek bati: 'Turi urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka,' nyamara bari gukoresha umuriro usanzwe. Imimitima yabo ntiyoro shywa kandi ntiyacishwa bugufi n'ubuntu bw'Imana.” Manuscript Releases, volume 13, 222.